

VERNON H. HEYWOOD

“AL RITME DE DESTRUCCIÓ ACTUAL, AL NOSTRE PLANETA LI QUEDEN CINQUANTA ANYS DE VIDA”

Professor emèrit de la Universitat de Reading (Regne Unit)

Cada disciplina té els seus herois. Persones que amb el seu treball contribueixen a l'avenç de les ciències. I, sens dubte, en el camp de la botànica, Vernon H. Heywood n'és un. No sols perquè ha estat catedràtic d'aquesta disciplina a les universitats de Liverpool i Reading, o perquè va consolidar l'associació internacional per a la conservació de la biodiversitat (BGCI), o perquè és autor del preciós llibre *Les plantes amb flor del món*, un text fonamental per tal de capir el complex món de les fanerògames... No sols per això, sinó també perquè de seguida ens sedueix amb la seua conversació assenyada i una mica escèptica, amb el

seu tarannà flegmàtic, difícilment impressionable, amb la seua presència distingida i elegant, tan característica dels estudiants de Cambridge.

Com li va nàixer el seu interès per la botànica?

En realitat, jo volia ser agricultor! Tenia un petit hort al jardí de casa, i allí durant la guerra cultivava les meues plantetes. Una vegada, vaig preguntar al meu professor de biologia unes qüestions relatives al meu cultiu i com que no va saber contestar-me vaig acudir al Jardí Botànic d'Edimburg buscant alguna resposta... Allò em va meravellar... Tanmateix, durant els

Fotos: Miguel Lorenzo

Vernon H. Heywood, professor emèrit de la Universitat de Reading (Regne Unit), va impartir una suggerent conferència sobre els jardins botànics del món.

meus estudis universitaris vaig destacar com a zoòleg, i si no haguera estat pels meus professors, que insistiren a dir-me que jo havia de ser botànic...

Vol dir que és una casualitat que siga botànic?

En certa manera, sí! Perquè a més a més els meus interessos són molt més amplis.

Què li diria a un estudiant perquè es dedicara a la botànica?

Ah! Jo mai no li diria això a ningú... Uf! Moltes vegades em pregunten: els seus fills són botànics? No! Cap! Cadascú ha de buscar el seu camí, la seua vocació. Crec que el més important és tenir curiositat...

Vostè ha seguit la restauració del Jardí Botànic des dels seus inicis. Quina és la seua impressió?

Vaig conèixer el Jardí abans que s'iniciara la restauració, i és cert que estava molt abandonat, com s'esdevé amb molts altres jardins universitaris en el món. I sens dubte ha millorat moltíssim des de llavors... Per a ser un jardí menut té uns espais molt cuidats, molt interessants. L'umbracle, per exemple, és únic: és una obra d'arquitectura excepcional... A més a més, m'agrada molt el nou edifici d'investigació. Trobe que és un error dir que és un luxe; senzillament és un edifici de qualitat internacional... Ara sens dubte el Jardí es troba en un estat de conservació excepcional. És clar que encara queden algunes coses a fer.

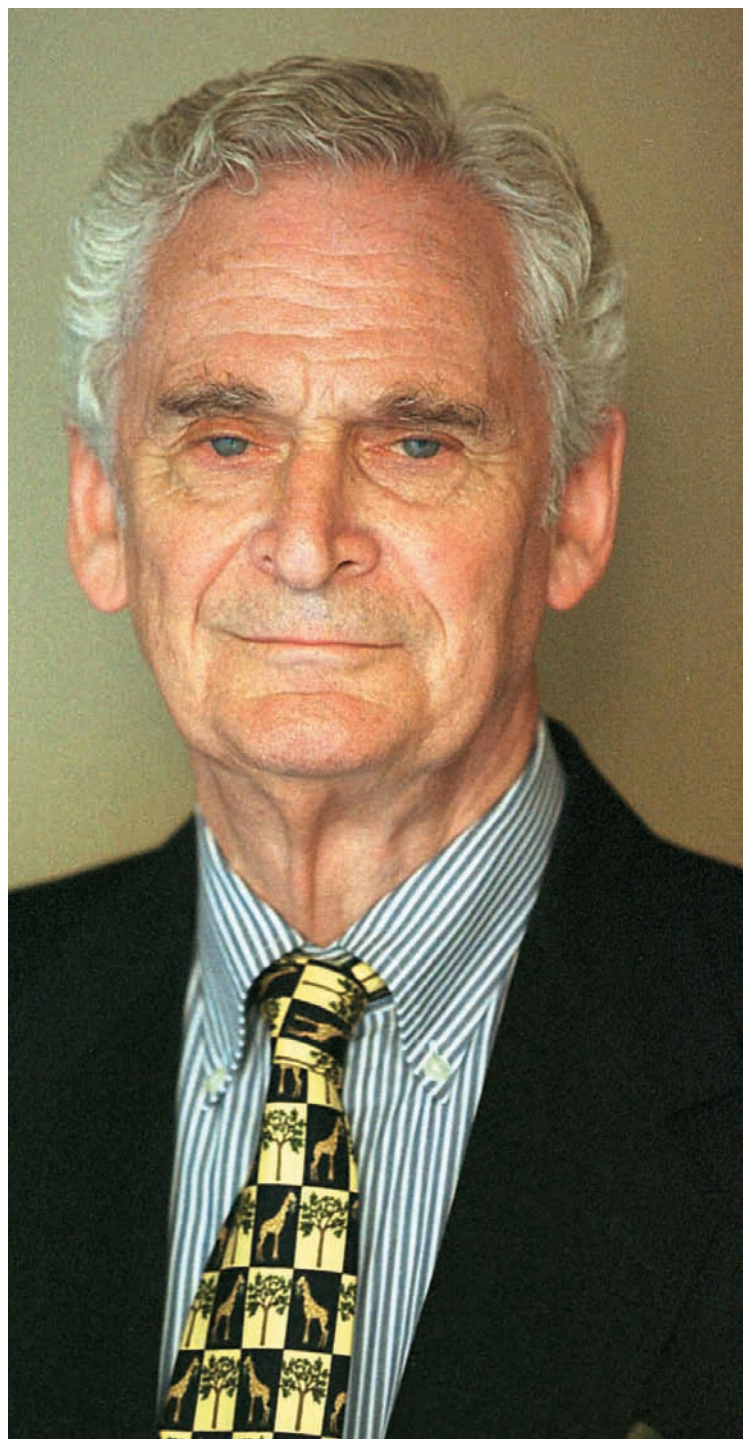
Quines?

Ah! Són detalls! Però com que és un jardí petit, cal aprofitar al màxim cada espai... Per exemple, en l'hort on es cultiven espècies pròpies de l'agricultura valenciana... És una idea magnífica, però cal treballar-la una mica més.

No pensa que potser és un poc contradictori cultivar en el jardí espècies hortícoles quan es troben un poc més enllà en l'horta de València?

No! Perquè és difícil anar a l'horta. No hi ha res estructurat. Si vaig a l'horta, que per altra banda està desapareixent, no existeix una visita planificada, amb uns objectius concrets...

Però no es podria arribar a la situació que l'últim reducte d'horta que quedara a València fóra el mateix Jardí Botànic?

«NO ESTARIA MALAMENT CREAR UN CENTRE DE RECEPCIÓ EN L'HORTA, ON S'EXPLICARA ALS CIUTADANS ELS CULTIUS, LES VARIETATS, LA VIDA AGRÀRIA D'AQUEST PARATGE.»

No crec!... Sí, ja he llegit els diaris... De tota manera, potser no estaria malament crear un centre de recepció en l'horta, on s'explicara als ciutadans els cultius, les varietats, la vida agrària d'aquest paratge. Potser així tindria més possibilitats de sobreviure...

Fins a quin punt els jardins botànics serveixen per a protegir espècies en perill d'extinció? En la seua conferència ha assenyalat el cas de l'abet *Abies nebrodensis*, una espècie de la qual tan sols queden set peus vius en el seu hàbitat natural, i que malgrat cultivar-se fàcilment en vivers, encara no s'ha pogut reintroduir amb èxit.

Quan desapareix l'últim exemplar d'una espècie del seu ambient natural, parlem d'extinció, tot i que es puga conservar en diversos jardins botànics del món. Hi ha moltes espècies que es troben en aquesta situació. Per això està clar que el fet de tenir un jardí botànic no és un pretext per a no conservar l'hàbitat natural. Al contrari! Si no protegim les àrees naturals, hauríem de crear més jardins botànics. Aquest en si no és un centre de conservació, excepte per a llavors. El banc de llavors és l'aspecte realment important! La funció d'un Jardí Botànic és més aviat propagar el sentiment conservacionista: és una missió didàctica, educativa... Cal ensenyar a la gent a estimar i protegir la natura en el seu estat salvatge; aquest és el patrimoni que realment cal conservar. Un jardí botànic, en canvi, sempre serà quelcom artificial, quelcom construït per la mà de l'home. A més, és important que en el jardí botànic es duen a terme estudis taxonòmics, per tal de saber reconèixer les plantes i el seu estat de protecció. En definitiva, el paper d'aquests centres és el d'articular la infraestructura de la conservació.

També dirigeix l'associació de Jardins Botànics del Món, que engloba 1.500 jardins. Quins són els objectius d'aquesta iniciativa?

Trobe que aquesta associació té moltes possibilitats per lluitar per la conservació. Primer de tot, perquè aquests jardins són centres que ja existeixen, repartits per tot el món, amb recursos i personals... Per tant

aquesta agrupació té un potencial d'acció enorme. Unir-se tots aquests jardins per a lluitar per la conservació... Cal reconèixer que la idea no és nova: ja hi hagué un congrés a París fa setanta-cinc anys on tractaren precisament aquest mateix tema de la unió dels jardins botànics... Però no es va fer res!

Vostè, que és un viatger incansable, veu amb optimisme la conservació de la biodiversitat?

No. La situació és ben trista. No estem guanyant la batalla... S'estan fent coses, és clar, però a un ritme massa lent. És qüestió de temps, si no accelerem els nostres intents de conservar i de transformar la nostra forma de vida, el pessimisme és inevitable. Això no vol dir que tot vaja a extingir-se demà mateix, però cada any perdrem més i més espècies, ecosistemes sencers... La qüestió és: quan arribarem a un punt de destrucció irreparable?

**«M'AGRADA MOLT EL NOU
EDIFICI D'INVESTIGACIÓ.
TROBE QUE ÉS UN ERROR
DIR QUE ÉS UN LUXE,
SENZILLAMENT ÉS UN EDIFICI
DE QUALITAT INTERNACIONAL.»**

Ací, en el litoral valencià, hi ha hagut una destrucció abusiva, i el professor Manuel Costa ho ha denunciat repetidament. Si en aquest país, en què es viu ben còmodament, no hem aconseguit aturar la destrucció d'ecosistemes irrepetibles, com fer-ho en països subdesenvolupats?

És molt difícil... Hi ha una hipocresia absoluta. L'única solució és canviar el nostre sistema econòmic. I això requereix un canvi dràstic, i ja hem comprovat que països com els Estats Units es neguen a signar els tractats perquè hi ha interessos comercials intocables. No veig que açò vaja a canviar, llevat que es produeisca algun desastre natural de gran magnitud i faça l'home reflexionar. Llavors per força haurem de fer alguna cosa... De moment, estem al davant de l'abisme però encara no hi hem caigut.

Thomas Glick manifestava en aquesta revista que amb aquest ritme de destrucció li quedaven quinze anys de vida a l'horta. Quants anys li donaria vostè al món?

Cinquanta, com a màxim. Sí, em tem que no més de cinquanta!

MARÍA JOSÉ CARRAU I MARTÍ DOMÍNGUEZ